

THE ECONOMIES OF SOUTH AFRICA, BOTSWANA AND NAMIBIA DURING COVID-19

Dimitar Keranov, phd student,
dept. Administration, management and political science,
Varna Free University “Chernorizets Hrabar”

***Abstract:** This article examines the economic condition of the three member states of the Southern African Customs Union, defined as "free" countries according to Freedom House. The article provides a brief historical, political and economic overview, focusing on the economies of these countries in the context of the global COVID-19 pandemic. Structural problems and perspectives are considered. The aim of the article is to acquaint the reader with these little-known countries in Bulgaria and with their economic features.*

***Keywords:** economy, South Africa, Botswana, Namibia, COVID-19*

ИКОНОМИКИТЕ НА ЮАР, БОТСВАНА И НАМИБИЯ ПО ВРЕМЕ НА КОВИД-19

Димитър Керанов, докторант
в кат. “Администрация, управление, политически науки”
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

***Резюме:** Настоящата статия разглежда икономическото състояние на трите страни-членки на Южноафриканския митнически съюз, дефинирани като „свободни“ държави според Фрийдъм Хаус. Статията*

прави кратък исторически, политически и икономически преглед, отдавайки най-голямо внимание на икономиката на тези държави в условията на глобалната пандемия от КОВИД-19. Разглеждат се структурни проблеми и перспективи. Целта на статията е запознаването на читателя с тези малко известни страни в България и с техните икономически особености.

Ключови думи: икономика, ЮАР, Ботсвана, Намибия, КОВИД-19

1.ВЪВЕДЕНИЕ

Глобалната коронавирусна пандемия продължава да нанася щети във всички аспекти, в това число и икономически. Докато много от анализите са съсредоточени върху най-развитите икономики в световен мащаб, то често се подминават африканските субсахарски държави. Поради спецификата на своята история и преход към демокрация, техните правителства са изправени пред редица предизвикателства, различаващи се от предизвикателствата пред европейските държави.

В тази статия фокусът ще бъде върху три държави, принадлежащи към така наречените „свободни“ държави, според анализите на Фрийдъм Хаус (Freedom House), които същевременно са и страни-членки на Южноафриканския митнически съюз - ЮАМС (SACU – Southern African Customs Union).

ЮАМС е създаден през 1910 г., бидейки най-старият подобен съюз в света. Тарифните ограничения върху търговията между страните-членки ЮАР, Ботсвана, Намибия, Есватини (бивш. Свазиленд) и Лесото са премахнати, какъвто е замисълът на митническите съюзи (Southern African Customs Union 2021).

Фрийдъм Хаус е американска организация, създадена през 1941 г. и имаща за цел популяризацията и защита на демокрацията. Днес тази

организация изготвя и публикува всяка година подробни доклади за нивото на свобода в различните държави по света, степенувайки ги като „свободни“, „частично свободни“ и „несвободни“. Това степенуване става на базата на оценяването на наличието на граждански свободи и политически права. Членовете на ЮАМС, които са дефинирани като „свободни“ са Южноафриканската република, Ботсвана и Намибия (Freedom House 2021).

Използването на докладите на Фрийдъм Хаус за измерване нивото на демокрация и сравнение на тази база е често срещана практика в политологията. Затова селектирането на тези три държави на основата на степенуването им според Фрийдъм Хаус и членството им в ЮАМС предоставят сходни характеристики, на базата на които могат да се сравнят икономическите им развития. Към това се взема под внимание и тяхното колониално минало, което е от пряко значение както за процесите им на демократизация, така и за икономическите им характеристики.

В политологическата наука в (Западна) Европа и САЩ са тематизирани колониалното минало, преходът към демократизация и икономическото развитие/състояние на тези държави поотделно, но нито там, нито в България те са били сравнявани на базата на общо историческо и икономическо развитие по отношение на ефекта на КОВИД-19. В статията ще бъдат взети под внимание анализите и утвърдените мнения от съществуващата литература и световни организации, имащи отношение към разглежданата тематика. На тяхна база ще бъде направена авторова интерпретация на коментираните аспекти. Ще бъде изготвена също така прогноза за бъдещото икономическо развитие, изхождайки от наличните данни.

Световната банка, Международният валутен фонд, Африканската банка за развитие и др. боравят с няколко икономически показатели за да

резюмират икономическото състояние на отделни държави. Те включват БВП, реален растеж на БВП, брутен държавен дълг, платежен и фискален баланс, данни за безработица, бедност и търговия. Те ще бъдат използвани в тази статия, тъй като спомагат обрисуването на обща картина на състоянието на икономиките на съответните държави и имат отношение към последиците от КОВИД-19.

Статията ще търси отговори на следните въпроси:

- Какъв ефект има КОВИД-19 върху националните икономики на ЮАР, Ботсвана и Намибия?

- Какво е състоянието на икономиките на ЮАР, Ботсвана и Намибия до пандемията от КОВИД-19?

- Какви са икономическите перспективи пред ЮАР, Ботсвана и Намибия след КОВИД-19?

2.Южна Африка

Република Южна Африка, такава, каквато е позната днес, се създава през 1994 г. Тогава се провеждат всеобщи демократични избори, включващи всички раси в страната. Те биват спечелени от партията АНК (Африкански национален конгрес), а за президент е избран Нелсън Мандела. Именно през тази година официално е прекратен режимът апартейд. Апартейдът е система на институционализиран расизъм, където бялото малцинство има привилегировано положение във всички сфери на обществото, докато чернокожото мнозинство е подтиснато, без право да е част от управлението на страната. За времето на действие на апартейда от 1948 г. до 1994 г., белокожото население създава комплексна законова структура, в която работните места, градските райони, различни удобства са резервирани само за белокожи. Същото важи и за политиката, полицията и армията, които са

основополагащи за поддържането на системата на апартейд. Чернокожото население организира съпротива, вследствие на което през 1994 г. белокожото правителство и АНК се договарят по мирен път за прекратяване на институционализирания расизъм и преминаването от авторитаризъм и управление на белокожото малцинство към демокрация и управление на чернокожото мнозинство (Giliomee and Mbenga 2007).

Основните сектори към 2019 г. в южноафриканската икономика (като % БВП) са услугите - 61%, индустрията - 26% и земеделието - 2% (Statista 2021). Главните търговски партньори на ЮАР са КНР, ФРГ и САЩ. Основните износни стоки са скъпоценни камъни и стъкло, минерали и метали (WITS 2021).

Следните таблици дават представа за състоянието на икономиката в ЮАР (данните за 2025 г. са прогнозни):

Таблица.1 БВП на ЮАР. 2011-2025 (в млрд. USD) и реален растеж на БВП (в %).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025
\$417	\$396	\$367	\$351	\$318	\$296	\$349	\$368	\$351	\$302	\$330	\$378
3%	2%	3%	2%	1%	0%	1%	1%	0%	-7%	3%	1%

Източник: (IMF 2021)

Таблица 2 Брутен държавен дълг на ЮАР. 2011-2025 (% БВП).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025
38%	41%	44%	47%	49%	52%	53%	57%	62%	77%	81%	93%

Източник: (IMF 2021)

Таблица 3 Платежен баланс на ЮАР. 2011-2025 (% БВП).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025
-2%	-5%	-6%	-5%	-5%	-3%	-3%	-4%	-3%	2%	0%	-3%

Източник: (IMF 2021)

Таблица 4 Фискален баланс на ЮАР. 2011-2021 (% БВП).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
-4%	-4%	-4%	-4%	-4%	-4%	-4%	-4%	-6%	-14%	-10%

Източник: (World Bank 2021)

Южноафриканската икономика изпитва трудности през последните 10 години (вж. Таблицы 1-4) и без КОВИД-19, но пандемията през 2020 г. влошава ситуацията значително, забързвайки негативните трендове.

Една от най-негативните прогнози касае увеличението на бедността – над 1 млн. души вследствие на КОВИД-19 (Nordea 2021). В ЮАР бедността генерално е много висока и преди пандемията – 11 млн. (от 60 млн.) живеят с по-малко от 3 BGN на ден (Mlaba 2021). Световната банка прогнозира това число да нарасне до 2 млн. души. Неравенството (64 коеф. на Джини) е сред най-високите в световен мащаб (World Bank 2021).

Таблица 5 Безработицата в ЮАР. 2011-2025 (в %).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025
25%	25%	25%	25%	25%	27%	28%	27%	29%	29%	30%	35%

Източник: (IMF 2021)

Безработицата не е нов проблем, но увеличението през пандемията е голямо – по време на локдауна през 2020 г. над 2 млн. работни места са били

изгубени за икономиката (BBC 2020). През последното тримесечие на 2020 г. безработни са били 700,000 души повече, сравнено с предишното тримесечие (Africanews 2021). Към нарастващата безработица може да се добави и нарастващото население, което натоварва икономиката – за периода 2020-2021 г. то се е покачило почти с 1 млн., а за последните 10 години – с около 9 млн. души (IMF 2021). Търговията на ЮАР е отбелязала голям спад на износ и внос на стоки и услуги през 2020-та година: -12% и -25% съответно, спрямо -5% през предишната година (World Bank 2021).

Обобщаващо може да се каже, че ЮАР има икономически проблеми преди КОВИД-19, но по време на пандемията тези проблеми са се ожесточили, като прогнозите за идните години трудно биха могли да бъдат окачествени като положителни, имайки предвид многото стари неразрешени проблеми на страната. Някои от тях, като бедност и безработица, са наследство от апартейда, но не трябва да се игнорира неспособността на управляващата партия АНК за 27 години на власт да ги реши. Вместо това, АНК е замесен в корупционни скандали, а ЮАР е с много високи нива на корупция и престъпност (NYT 2020; TI 2020; World Bank 2021). Корупцията е достигнала и до средствата за борба с коронавируса (Cele 2020). Негативният ефект на КОВИД-19 не е ограничен само до икономиката - той е коствал живота на над 53 хил. граждани (SA Government 2021).

3. Ботсвана

Ботсвана е моноетнически бивш британски протекторат (Бечуаналанд). Местните вождове през 1884 г. се обръщат към британците за защита от холандско и зулуско нападение, а Лондон има съвпадащи с техните интереси в региона. Британската империя упражнява лек контрол, като местните вождове до голяма степен управляват. Британците обаче не

инвестират нищо в протектората си – нито в инфраструктура, нито в образование. Например, асфалтираните пътища през 1966 г. са само 12 км. Вълната на африканския национализъм и свързаната с него деколонизация водят до обявяването на независимост през 1966 г., като това става по мирен път, а управлението е поето от Демократическата партия на Ботсвана (ДПБ), която е на власт и до днес. Скоро след обявяването на независимост в страната са открити диамантени залежи. Благодарение на това в следващите десетилетия Ботсвана бележи рекорден растеж от 6%-10% годишно и се превръща в третия най-голям световен производител на диаманти. Така 40% от всички постъпления започват да са от диаманти, като тези средства правителството инвестира в инфраструктура, образование и здравеопазване. Политиките на ДПБ за намаляване на бедността и неравенството (7% снижение коеф. Джини) са частично успешни до КОВИД-19 (Bauer and Taylor 2011; Gervais-Lambony 2013; Graham 2018; World Bank 2021; Mlambo and Parsons 2018).

Основните търговски партньори на Ботсвана са Белгия, Индия и ОАЕ. Основните износни стоки са скъпоценни камъни и стъкло (WITS 2021). 80% от всички приходи от износ са от диаманти (Gervais-Lambony 2013). Главните сектори на икономиката (като % БВП) са услугите – 58%, индустрията – 28% и туризмът – 10% (Nordea 2021). Следните таблици дават информация за състоянието на икономиката в Ботсвана (данните за 2025 г. са прогнозни):

Таблица 6. БВП на Ботсвана. 2011-2025 (в млрд. USD) и реален растеж на БВП (в %)

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025
\$15	\$16	\$15	\$16	\$14	\$16	\$17	\$19	\$18	\$16	\$19	\$24
6%	5%	11%	4%	-2%	4%	3%	5%	3%	-8%	8%	4%

Източник: (IMF 2021)

Таблица 7 Брутен държавен дълг на Ботсвана. 2011-2025 (% БВП).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025
20%	19%	17%	17%	17%	16%	13%	14%	15%	20%	25%	31%

Източник: (IMF 2021)

Таблица 8 Платежен баланс на Ботсвана. 2011-2025 (% БВП)..

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025
3%	0%	9%	15%	8%	8%	5%	1%	-8%	-10%	-5%	0%

Източник: (IMF 2021)

Таблица 9 Фискален баланс на Ботсвана. 2011-2021 (% БВП).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0%	1%	7%	4%	-5%	1%	-1%	-5%	-6%	-11%	-5%

Източник: (World Bank 2021)

Таблица 10. Безработица в Ботсвана. 2011-2020 (% БВП).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
18%	18%	18%	18%	18%	18%	18%	17%	18%	19%

Източник: (Statista 2021)

КОВИД-19 довежда до срив на ботсванската икономика през 2020 г. Държаният дълг бива увеличаван, за да се парират негативните последици от пандемията. Платежният баланс е негативен, тъй като търговията пострадва сериозно – през 2020 г. износът на стоки се е понижил с 77% (през 2-та половина на 2020 г.), производството на диаманти се е понижило с почти 30%, фискалният дефицит също се е увеличил заради снижение приходите от полезни изкопаеми, търговският дефицит се е увеличил до 13% (спрямо 7% през 2019 г.). Тъй като Ботсвана е зависима от диамантената си индустрия, икономическото ѝ състояние ще се подобрява в зависимост от

възстановяването на производството и износа на диаманти. Между 2019 г. и 2020 г. около 11 хиляди души са изгубили работата си, като прогнозата е негативна за идните години. Ботсвана има почти непроменено висока безработица от години. Друг проблем на страната е бедността, която по време на пандемията е нараснала с 3% за 2020 г., а над 100 хил. души повече са заживели с по-малко от 9 BGN на ден, правейки общо около 1,5 млн. души. Трябва да се има предвид, че населението на страната е малко под 2,5 млн. души. Неравенството в страната е от най-големите в света (53 по коеф. на Джини). Търговията на Ботсвана е отбелязала голям спад на износ и внос на стоки и услуги през 2020-та година: -29% и -14% съответно (спрямо -18% и -2% през 2019 г.). Неизвестността за страната е свързана с невъзможността да се предскаже развитието на пандемията, но при всяка нова вълна диамантената индустрия ще пострадва, а с което и икономиката на страната. Все пак, икономиката на Ботсвана през 2021 г. е започнала бавно да се възстановява, но константно високите безработица и бедност могат да забавят напредъка (ILO 2021; World Bank 2021; AfDB Group 2021). За Ботсвана допълнителен проблем за в бъдеще ще е наличието на диамантени залежи само до 2053-та година (Gervais-Lambony 2013). Имайки предвид зависимостта на ботсванската икономика от диамантената индустрия, това би предизвикало нова, перманентна икономическа криза.

Досега в Ботсвана от КОВИД-19 са умрели над 630 души (WHO 2021).

4. Намибия

Намибия първоначално е германска колония, известна като Германска Югозападна Африка (създадена 1884 г.). Германците извършват геноцид срещу местното население през 1904 г., систематически избивайки и изпращайки го по лагери. Германия губи колонията след Първата световна

война, като тя е предадена за управление на Южна Африка съгласно мандат на ООН. През 1945 г. обаче Южна Африка отказва да отстъпи управлението след края на мандата (защото търси контрол над природните богатства), де факто анексирайки страната незаконно и въвеждайки там апартейда. Така се сформира съпротива сред местното население под ръководството на Народната организация на Югозападна Африка – НОЮЗА. През 1990 г. южноафриканското правителство дава независимост на Намибия, а НОЮЗА поема управлението (Mlambo and Parsons 2018; Graham 2018).

Основните търговски партньори на Намибия са КНР, ЮАР и Белгия. Основните износни стоки са скъпоценни камъни и стъкло, метали (WITS 2021). Главните сектори на икономиката (като % БВП) са услугите – 59%, индустрията – 27% и туризмът – 14% (Nordea 2021).

Следните таблици дават информация за състоянието на икономиката в Намибия (данните за 2025 г. са прогнозни):

Таблица 11. БВП на Намибия. 2011-2025 (в млрд. USD) и реален растеж на БВП (в %).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025
\$12	\$13	\$12	\$12	\$11	\$11	\$13	\$14	\$13	\$11	\$11	\$14
5%	5%	6%	6%	4%	0%	-1%	1%	-2%	-7%	3%	3%

Източник: (IMF 2021)

Таблица 12 . Брутен държавен дълг на Намибия. 2011-2025 (% БВП).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025
26%	24%	25%	27%	41%	45%	43%	50%	60%	66%	71%	73%

Източник: (IMF 2021)

Таблица 13. Платежен баланс на Намибия. 2011-2025 (% БВП).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025
-3%	-6%	-4%	-11%	-13%	-16%	-4%	-3%	-2%	-1%	-3%	0%

Източник: (IMF 2021)

Таблица 14. Фискален баланс на Намибия. 2011-2021 (% БВП).

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
-7%	-3%	-4%	-5%	-6%	-7%	-5%	-5%	-6%	-10%	-9%

Източник: (World Bank 2021)

Таблица 15. Безработица в Намибия. 2011-2020 (% БВП) .

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
19%	17%	19%	19%	21%	23%	22%	20%	20%	21%

Източник: (ILO 2021)

Икономиката на Намибия страда от проблеми и преди коронавирусната пандемия. Износната цена за уран и диаманти е нестабилна, търсенето на диаманти по света спада, минната и туристическата индустрия са се свили съответно с 12% и 46% през 2020-та година. Около 200 000 души повече са преминали в графата „бедни“ – вече общо над 1,5 млн. намибийци от общо население на държавата от 2,5 млн. души. Неравенството в Намибия е много високо - 59 по коеф. на Джини. Фискалният дефицит и дългът се покачват вследствие на пренасочването на средства за борба с последиците от КОВИД-19. Търговията на Намибия е отбелязала голям спад на износ и внос на стоки и услуги през 2020-та година: -36% и -29% съответно (спрямо -8% и -9% за предишната година). КОВИД-19 има цялостен негативен ефект върху ЮАМС, който губи около 790 млн. BGN в пропуснати митнически приходи месечно. Между 2020-2021г. около 8 хил. души са останали без

работа (World Bank 2021; ILO 2021; AfDB Group 2021; IMF 2021; Nordea 2021; Ngatane 2020).

Досега в Намибия от КОВИД-19 са умрели над 560 души (WHO 2021).

Въпреки че икономиката е започнала да се съвзема след шока от 2020 г., постоянните проблеми като безработица, бедност и икономически затруднения преди КОВИД-19 (наследени от апартейда) правят положителна икономическа перспектива малко вероятна.

5. Заключение

В заключение може да се обобщи, че що се касае до напредъка на демократизацията, ЮАР, Ботсвана и Намибия са с високо ниво на демократизация, което ги прави напреднали в икономически аспект спрямо останалите държави в Африка и конкретно в ЮАМС. Въпреки това, страните имат еднакви нерешени проблеми като бедност, неравенство и безработица. Те са наследство от колониалната ера, имащи голямо забавящо влияние в икономическото развитие и състояние на държавите. Въпреки своите опити, управляващите партии не могат да намерят трайно решение, а икономиките им заради тези нерешени проблеми имат затруднения много преди КОВИД-19. Пандемията обаче ускорява икономическите несгоди и спадове през 2020 г. до рекордни нива. Икономиките започват да се съвземат частично през 2021 г., но прогнозите в най-добрия случай показват връщане до нивата преди пандемията, а предишните проблеми не само ще останат, но ще бъдат и по-задълбочени вследствие на КОВИД-19. Ако последват още локдауни и световната икономика не се възстанови през 2021-2022 г., то тогава прогнозите и перспективите биха станали още по-негативни. Ситуацията в тези страни зависи от демонстрирането на способност на управляващите партии АНК, ДПБ и НОЮЗА да вземат правилните решения, доколкото те са

в техните ръце, а не зависят от външни фактори. Имайки предвид тяхното управление, продължаващо вече десетилетия, е малко вероятно имплементираните от тях икономически мерки да доведат до значителен успех и осезаемо по-добро развитие от дотук постигнатото. Фрустрацията между населението от икономическите проблеми по време на КОВИД-19 (но и отпреди) със сигурност ще има отражение на следващите избори, но АНК, ДПБ и НОЮЗА ще продължават да са на власт в обозримото бъдеще много след КОВИД-19, бидейки разглеждани от електоратите си като освободители от колониалното подтисничество. Базирайки се на данните, представени по-горе, Ботсвана има най-добрите перспективи да се възстанови по-бързо от КОВИД-19, защото тя е най-добре икономически от трите сравнени страни. Изглежда че ЮАР ще е най-засегнатата и занапред страна в икономически аспект от КОВИД-19.

Литература:

1. AfDB Group (2021). Botswana Economic Outlook. Available online at <https://www.afdb.org/en/countries/southern-africa/botswana/botswana-economic-outlook> (accessed 4/13/2021).
2. AfDB Group (2021). Namibia Economic Outlook. Available online at <https://www.afdb.org/en/countries/southern-africa/namibia/namibia-economic-outlook> (accessed 4/13/2021).
3. AfDB Group (2021). Southern Africa. Available online at <https://www.afdb.org/en/countries/southern-africa> (accessed 4/11/2021).
4. Africanews (2021). South Africa unemployment rises as authorities rush vaccinations. Available online at <https://www.africanews.com/2021/02/24/south-africa-unemployment-rises-as-authorities-rush-vaccinations/> (accessed 4/10/2021).
5. Bauer, Gretchen/Taylor, Scott D. (2011). Politics in Southern Africa. Transition and Transformation. 2nd ed. Boulder, Lynne Rienner Publishers.

6. BBC (2020). Coronavirus lockdown costs South Africa millions of jobs. Available online at <https://www.bbc.com/news/world-africa-54343598> (accessed 4/10/2021).

Cele, S'thembele (2020). South Africa Audit Head Finds Irregularities in Covid Relief Spending. Available online at <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-12-09/south-africa-audit-head-raises-renewed-concern-about-covid-funds> (accessed 4/10/2021).

Freedom House (2021). Expanding freedom and democracy. Available online at <https://freedomhouse.org/> (accessed 4/10/2021).

Gervais-Lambony, Philippe (2013). L'Afrique du Sud et les États voisins. Paris, Armand Colin.

Giliomee, Hermann/Mbenga, Bernard (2007). Nuwe Geskiedenis van Suid-Afrika. Kaapstad, Tafelberg.

Graham, Matthew (2018). Contemporary Africa. London, Red Globe Press.

ILO (2021). International Labour Organization. Available online at <http://ilo.org/global/lang--en/index.htm> (accessed 4/11/2021).

ILO (2021). Unemployment, Namibia. Available online at <https://www.ilo.org/wesodata/> (accessed 4/13/2021).

IMF (2021). Available online at <https://www.imf.org/> (accessed 4/9/2021).

IMF (2021). Botswana. Available online at <https://www.imf.org/en/Countries/BWA> (accessed 4/12/2021).

IMF (2021). Namibia. Available online at <https://www.imf.org/en/Countries/NAM> (accessed 4/13/2021).

IMF (2021). South Africa. Available online at <https://www.imf.org/en/Countries/ZAF> (accessed 4/13/2021). Mlaba, Khanyi (2021). 1 in 5 South Africans Are Living in Extreme Poverty: UN Report. Available online at <https://www.globalcitizen.org/en/content/1-in-5-south-africans-living-extreme-poverty-un/> (accessed 4/9/2021).

Mlambo, Alois S./Parsons, Neil (2018). A History of Southern Africa. London, Red Globe Press.

Ngatane, Nthakoana (2020). Sacu: COVID-19 costing member states R7bn in revenue every month. Available online at <https://ewn.co.za/2020/04/30/sacu-covid-19-costing-member-states-r7bn-in-revenue-every-month> (accessed 4/14/2021).

Nordea (2021). Available online at <https://www.nordeatrade.com/> (accessed 4/9/2021).

Nordea (2021). Botswana: Economic and Political Overview. Available online at https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/botswana/economical-context?vider_sticky=oui (accessed 4/13/2021).

Nordea (2021). Namibia: Economic and Political Overview. Available online at <https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/namibia/economical-context> (accessed 4/12/2021).

Nordea (2021). South Africa: Economic and Political Overview. Available online at https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/south-africa/economical-context?vider_sticky=oui (accessed 4/13/2021).

NYT (2020). Top A.N.C. Official Charged With Corruption in South Africa. Available online at <https://www.nytimes.com/2020/11/13/world/africa/anc-corruption-south-africa.html> (accessed 4/10/2021).

SA Government (2021). COVID-19 Online Resource & News Portal. Available online at <https://sacoronavirus.co.za/> (accessed 4/10/2021).

Southern African Customs Union (2021). SACU. Available online at <https://www.sacu.int/index.php> (accessed 4/10/2021).

Statista (2021). Botswana: Unemployment rate from 1999 to 2020. Available online at <https://www.statista.com/statistics/407807/unemployment-rate-in-botswana/> (accessed 4/13/2021).

Statista (2021). South Africa: Distribution of gross domestic product (GDP) across economic sectors from 2009 to 2019. Available online at <https://www.statista.com/statistics/371233/south-africa-gdp-distribution-across-economic-sectors/> (accessed 4/10/2021).

TI (2020). Corruption Perceptions Index. Available online at <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/zaf> (accessed 4/10/2021).

WHO (2021). WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard. Available online at <https://covid19.who.int/> (accessed 4/11/2021).

WITS (2021). World Integrated Trade Solution. Available online at <https://wits.worldbank.org/> (accessed 4/10/2021).

World Bank (2021). Botswana. Available online at <https://pubdocs.worldbank.org/en/531121492188153196/mpo-bwa.pdf> (accessed 4/13/2021).

World Bank (2021). Botswana. Available online at <https://pubdocs.worldbank.org/en/833311492207270968/data-bwa.pdf> (accessed 4/13/2021).

World Bank (2021). Gini index (World Bank estimate). Available online at <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI> (accessed 4/14/2021).

World Bank (2021). Macro Poverty Outlook for Sub-Saharan Africa. Available online at https://www.worldbank.org/en/publication/macro-poverty-outlook/mpo_ssa (accessed 4/13/2021).

World Bank (2021). Namibia. Available online at <https://pubdocs.worldbank.org/en/161551492188166591/mpo-nam.pdf> (accessed 4/13/2021).

World Bank (2021). Namibia. Available online at <https://pubdocs.worldbank.org/en/817451492207286881/data-nam.pdf> (accessed 4/13/2021).

World Bank (2021). South Africa. Available online at <https://pubdocs.worldbank.org/en/110071492207297644/data-zaf.pdf> (accessed 4/13/2021).

World Bank (2021). South Africa. Available online at <https://pubdocs.worldbank.org/en/828221492188176117/mpo-zaf.pdf> (accessed 4/13/2021).

World Bank (2021). The World Bank In Botswana. Available online at <https://www.worldbank.org/en/country/botswana/overview> (accessed 4/13/2021).

World Bank (2021). The World Bank In Namibia. Available online at <https://www.worldbank.org/en/country/namibia/overview> (accessed 4/13/2021).

World Bank (2021). The World Bank In South Africa. Available online at <https://www.worldbank.org/en/country/southafrica/overview> (accessed 4/13/2021).

World Bank (2021). World Bank. Available online at <https://www.worldbank.org> (accessed 4/11/2021).